

Naročnina za Jugoslavijo: celoletno 70 lir (za inozemstvo: 75 lir), za 1/2 leta 35 lir, za 1/4 leta 17.50 lir, mesečno 6.—lir. Tedenska izdaja za celo leto 25.—lir. Plača in toži se v Ljubljani.

Časopis za trgovino, industrijo, obrt in denarništvo

Uredništvo: Ljubljana, Gregorčičeva ulica 23. Tel. 25-52. Uprava: Gregorčičeva ul. 27. Tel. 47-61. Rokopisov ne vračamo.—Račun pri poštni hranilnici v Ljubljani št. 11.088.

Izhaja vsak ponedeljek, sredo in petek

Ljubljana, ponedeljek 2. julija 1941-XIX

Cena posamezni številki 0'60

Priznanje ljudstva

Vis. komisar Grazioli — častni meščan Novega mesta

Drugič je te dni Vis. Komisar Eksc. Grazioli obiskal dolenske kraje in spet je bil deležen iskrenih pozdravov, ki so izražali čustva hvaležnosti in vdanosti.

V Trebnjem, kjer je bila prva postaja vzajemnosti med oblastjo in prebivalstvom služečega potovanja, je bil Eksc. Visoki Komisar s svojim spremstvom navdušeno sprejet od starih in mladih pod velikim slavalokom, ki je nosil napis »Viva Duce!« Ko je bil visokemu dostojanstveniku izkazan vojaški pozdrav, ko je njega in njegovo soprogo ganljivo pozdravila šolska mladina in ko mu je iz množice tudi neka revna vdova v svoji preprosti, a trdni zaupljivosti potožila svoje gorje ter bila deležna lepe denarne podpore, je občinski zastopnik g. Ivan Ban v svojem pozdravu naglasil:

Vsi prebivalci okraja globoko občutijo Vašo plemenito skrb in v imenu vseh Vam izražamo obljubo zvestobe, delavnosti in vdanosti. Hočemo izvrševati Vaše ukaze, ker so in bodo v dobrobit vsega ljudstva.

Visoki komisar Eksc. Grazioli je odgovoril s poudarkom: Italija ne zahteva od vas drugega, kakor popolno lojalnost in bo vedno upoštevala vašo vero, kulturo, šege in navade. Zahtevala pa bo tudi delavnost, kajti le v njej je boljša bodočnost. Vse gospodarske težave bomo rešili povoljno, kakor bo to sploh mogoče. — Ker je spoznal, da je ljudstvo pridno, je prepričan, da bo sožitje zelo dobro.

Druga postaja je bila Mirna peč. Tudi tam iskreni pozdravi z vzkliki Vladarju in Duceju ter izrazi hvaležnosti Vis. Komisarju in njegovim sodelavcem. Tudi v Mirni peči je pokazal Vis. Komisar veliko skrb za pereče zadeve kraja in okoliša.

V Novem mestu je bil začetek sprejemov in počastitev pri okrajnem glavarstvu, višek slovesnosti pa je bil na Glavnem trgu, kjer je bila poleg vojaštva zbrana velika množica prebivalstva. Eksc. Vis. Komisarja je v prisotnosti zastopnikov vseh slojev pozdravil mestni župan dr. Polenšek, Vis. Komisar pa je v svojem odgovoru naglašal, da ga veseli s toliko iskrenostjo izpričana lojalnost prebivalstva, za katero bo tudi v bodoče vneto in pravično skrbel.

V lepo okrašeni mestni sejni dvorani je pred zbranim obč. svetom župan sporočil Vis. Komisarju Eksc. Grazioliju, da je bil s soglasnim sklepom obč. sveta izvoljen za častnega občana. V znak spoštovanja in vdanosti so mu poklonili mestni ključ, za spomin pa kip ustanovitelja Novega mesta. Eksc. Grazioli se je zahvalil in dejal, da bo oba znaka ohranil kot najlepši spomin na slovensko ljudstvo, ki je deležno od Italije vse skrbi za kulturni in gospodarski procvit.

Tudi v Novem mestu je Vis. Komisar obiskal vse ustanove, posebno pozornost pa je posvetil bolnišnici in šolam. Obiskal je tudi kmetijsko šolo na Grmu in gospodinjstvo šolo v Šmihelu ter predilnico g. Povha. Poslovitev je bila pred okrajnim glavarstvom, potem pa se je Visoki Komisar s svojim spremstvom po dolini Soteske vrnil v Ljubljano.

Več skrbi za domačo lesno obrt

Letos v začetku marca je, kakor znano, Kmetijska zbornica priredila v Ljubljani gozdarsko anketo, ki je, posvečena vsemu gozdnemu gospodarstvu, opozorila tudi na lesno domačo obrt. Na tej anketi je bil prebran tudi referat dr. Jožeta Rusa, ki je nedavno v založbi Ribniškega kluba v Ljubljani izšel kot knjižica pod naslovom »Suha roba ali ribniški mali človek«.

Ta knjižica je danes bolj važna kakor kdaj prej. Odkriva nam zelo važno, a premalo upoštevano poglavje žilave delavnosti našega kmečkoga, zelo nadarjenega in za gospodarski procvet zavzetega ljudstva. Vsi poznamo »suhorobarje« iz Ribnice, ne razmišljamo pa dovolj o pomenu njihove delavnosti in podjetnosti v narodnem gospodarstvu. Marsikoga bo šele knjižica dr. J. Rusa napotila k takemu razmišljanju.

Lesno domačo obrt opravljajo po krajevnem običaju v svojih hišah in za svoj račun zgolj domači družinski člani brez tujih pomočnikov ali vajencev. Tega dela se nauči sin od očeta, hči od matere, tako da prehaja znanje njegove tehnike od roda na rod. Strokovnjaki so izračunali, da je mogoče iz priračunke lesne snovi na površini 40 ha zares dobrega gozda pridobiti letno največ po 10.000 din, dočim daje tolikšna ploskev njih v rodovitnih pokrajinah deželnih pridelkov v vrednosti do 40.000 din. To pravilo ima razveseljivo izjemo v gospodarstvu lesne domače obrti, ki uporablja tudi razno grmovje ter izdatno dviga pridobitni vir gozdnih tal.

Na Kočevskem pride po en kočar le na vsake 4,3 kmete, na Ribniškem pa ima že vsaka druga hiša tako malo zemljiške posesti, da pride na enega ribniškega kmeta že po 1,93 kočarjev. V tej zadregi se je zagledal ribniški človek v blizu stoječi gozd in njegovo lesno snov ter se je pričel po iznajdljivosti svojega uma in po spretnosti svojih rok koristiti z lesom iz gozda na način, da si boljega ne moremo misliti. Nastala je domača obrt, katere izdelki nosijo skupno ime »suha roba«. Le gozd je Ribničanom omogočil življenje na mali zemljiški posesti.

Dr. Rusova knjižica nam predstavlja vse panoge »suhe robe«: izdelavo žlic in kuhalič, lesenega posodja, lesenih poden, orodjarstvo in rešetarstvo — ter tudi navaja, kje so posamezne panoge doma in odkod hodijo »suhorobarji« že 450 let zdoma ter kje vse kot »zdomarji« prodajajo svoje praktične in lične izdelke. Iz mnogih krajev je navedeno tudi razmerje med pravnimi kmečkimi in »suhorobarškimi« hišami ter razmerje med različnimi panogami »suhe robe«.

Podana je tudi slika o količinah suhe robe, ki jo izdelajo pridne ribniške roke. Številke preseñečajo: Spreten žličar naredi na dan po 12 tucatov žlic, Male Lip-

Visoki Komisar je v svojih nagovorih nekajkrat nazdravil delu in delavnosti, med drugim svojim obiskom Dolenske pa se je lahko prepričal, da Dolenska res dela in da mu tudi s svojo delavnostjo izraža hvaležnost za plemenito skrb in naklonjenost.

ljene, ki štejejo v 33 hišah 143 prebivalcev, spravijo v svet letno do 30.000 butaric zobtrebec, škocljanska vas s 77 ljudmi pa izreže do 17.000 butaric. Obodarji naredijo na leto do 100.000 kolačev obodov, podnarji do 40.000 lesenih poden, pintarji pa sestavijo do 60.000 kosov raznega lesenega posodja. Izdela se zelo veliko, ali izkupički se z delom in trudom niti zdaleč ne morejo primerjati.

V Nemčiji je bilo prodano 60% vseh rešet, 10% obodov, 20% žlic in 16% kuhalič, dočim odkupi Italija 16% vseh rešet, 4% obodov, 5% žlic, 9% kuhalič in 20% posodja. Pred prvo svetovno vojno je ribniški zobtrebec romal še dobesedno okoli vse zemeljske oble in prišel v usta civiliziranih narodov vsega sveta. Mednarodna

borza zanj je bila v Monakovem, po vojni pa je bil izpodrinen od fabriških izdelkov.

Iz skrbno zbranih podatkov je poleg velike iznajdljivosti in marljivosti Ribničanov razvidna tudi velika narodno-gospodarska korist z veliko skrbjo in ljubeznijo spisano knjižico — mu mora postati jasno, da bi se narodno-gospodarske koristi suhe robe močno zvišale, če bi bil ribniški mali človek deležen zaslužene podpore. Suhorobarstvo se je rodilo iz volje po delu in zaslužku pasivnih krajev ter iz prirodnega boja zoper brezposelnost, kar je še en vzrok več za podpiranje lesne domače obrti. Podpore bi morali biti deležni izdelovalci doma in zdomarji, ki hodijo po svetu.

Opozorilo trgovcem!

V 70. številki »Trgovskega lista« smo objavili skoraj v celoti naredbo Vis. Komisarja o enotni ureditvi v povpraševanju in ponudbi dela. Opozarjamo vse trgovce, da velja ta naredba tudi za vse nameščence v trgovinski stroki. Zato posebej opozarjamo vse trgovce, da po čl. 4. naredbe delodajalci ne smejo sprejemati delavcev, ki ne bi bili vpisani v seznamih, ki jih vodi namestitveni urad, in brez posredovanja teh uradov.

Nadalje opozarjamo zlasti še na čl. 7. omenjene naredbe. Ta člen predpisuje, da morajo delodajalci prijaviti namestitvenemu uradu (oddelku), na čigar območju po-

slujejo, v petih dneh ime in strokovno usposobljenost delavcev, ki so jih iz katerega koli vzroka odpustili ali če so iz katerega koli drugega razloga nehali delati. Prijava pa ni obvezna, če gre za ustavitve dela, ki ne bi trajala več ko petnajst dni.

Prijave o ustavitvi dela morajo napraviti delodajalci ustno ali s priporočenim pismom. Za ustne prijave izda namestitveni urad prejemanj potrdilo.

Naredba o ureditvi povpraševanja in ponudbe dela je stopila dne 1. julija v veljavo in se morajo torej prijave vložiti do 5. julija.

Težave turškega gospodarstva

Novi turški državni proračun za leto 1941/42. je pred kratkim odobrila turška narodna skupščina. Ob predložitvi zakonskega predloga o novem proračunu je podal finančni minister Fuad Agrali daljši ekspozé o finančnem položaju Turčije. Opozoril je, da so bili v preteklem letu izdatki za vojsko prvič večji kakor pa vsi drugi državni redni izdatki, da so torej zavzeli izredno velik obseg. Tako so znašali izdatki za vojsko 302,5 milijona turških funtov, vsi redni državni izdatki pa 270 milijonov tur. funtov. A tudi v novem proračunskem letu ne bodo vojni izdatki manjši, ker se mora obrambna sposobnost turške vojske še povečati.

Posebno hudo je, da rastejo izdatki za vojsko v času, ko so zaradi vojne dohodki nekaterih davkov padli in ko so tudi mnogi ljudje izgubili svoj dosedanji zaslužek. Vojni izdatki so se mogli v glavnem financirati le s povečanjem obtoka bankovcev. Dne 17. maja 1941 je dosegel ta obtok 505,3 milijona turških funtov, vsa zlata podloga turške banke pa znaša 119 milijonov tur. funtov. Povečanje obtoka ima že odkrit inflacijski značaj, kar ima za posledico stalno dviganje cen. Položaj je pa nekoliko omiljen zaradi močnega povpraševanja po turškem blagu, ki zato narašča v ceni. Ker mnogi prejšnji dobavitelji ne morejo dobavljati blaga v dogovorjenih rokih ali pa sploh ne, je

pridobilo turško blago na vrednosti. Zaradi tega se je znatno zboljšala turška plačilna bilanca in zaloge v tujih devizah naraščajo. Na drugi strani pa se je tudi zmanjšal uvoz, in sicer tudi onega blaga, ki ga Turčija nujno potrebuje. Zato si turška vlada prizadeva, da bi uvoz dvignila. Ta prizadevanja so tudi že dala pozitivne rezultate in prihodnje leto bodo številke o uvozu znatno višje kakor pa preteklo proračunsko leto.

Turčija je morala zaradi novih razmer v Evropi spremeniti tudi svojo zunanje trgovinsko politiko. Morala je začeti v večji meri izvažati svoje blago v Nemčijo. Vendar pa na drugi strani zelo gleda na to, da si ohrani vse dosedanje svoje pozicije na svetovnih trgih. Ker pa je čezmorski promet skozi Egejsko in Sredozemsko morje skoraj nemogoč, skuša Turčija usmeriti svojo zunanjo trgovino skozi Iran proti Basri. V ta namen je že začela pogajanja z iransko vlado. Teheranska vlada kaže veliko razumevanje za turške želje in najbrže bo v kratkem sklenjena med turško in iransko vlado pogodba, ki bo ustregla turškimi željam. Da pa bo imela ta pogodba tudi poln učinek, je potrebno, da se zgradi železnica, ki bo šla od Djadekrija k iranski meji in nato do Tebrisa, kjer bi dobila priključek na že obstoječo progo Teheran—Tebris. Za zgradbo nove železnice je turški parlament že

odobril posojilo v višini 35 milijonov turških funtov.

Finančni minister Fuad Agrali je nadalje navedel, da je sedaj v obtoku zakladnih listov za 63,6 milijona funtov. Vse kaže na to, da se bo obtok zakladnih bonov v Turčiji še znatno povečal.

Pri vseh teh težavah, ki jih je morala premagovati turška vlada, pa je mogel finančni minister opozoriti tudi na ugoden razvoj turškega rudarstva in turške industrije. Čeprav je bila turška industrija v nekaterih sektorjih precej prizadeta, je vendar bila njena proizvodnja povečana. Turška vlada bo gledala na to, je zaključil turški finančni minister svoja izvajanja, da se bo kapaciteta turške industrije ne le ohranila, temveč še povečala.

Gospodarski sporazum med Italijo in Hrvaško

Po šestdnevnem bivanju v Rimu se je vrnila v Zagreb hrvatska delegacija, ki je imela celo vrsto sej z italijansko delegacijo. Sejam je predsedoval Eksc. grof Volpi di Misurata. »Novi list« piše, da so pogajanja potekala zelo ugodno. Za sedanje tromesečje je po tej pogodbi predviden med Italijo in Hrvaško blagovni promet v višini 200 milijonov lir. Nadalje so zagotovljene, kakor piše »Novi list«, dobave najvažnejših surovin in polsurovin, ki jih potrebuje Hrvatska, zlasti onih za tekstilno industrijo. Zlasti velja to tudi za aluminij, gospodarske stroje, elektrotehnične predmete, tovorne in osebne avtomobile, razne kemikalije in farmaceutvske izdelke itd. Uvoz teh predmetov bo Hrvatska plačevala predvsem z izvozom vseh vrst lesa, železne rude, boksita, premoga itd.

Izvoz živil, zlasti goveje živine, koruze in pšenice ni predviden v tem tromesečju, ker so italijanski delegati pokazali veliko razumevanje za potrebe Hrvatske. Sklenjena pa je bila tudi pogodba o plačilnem prometu. »Novi list« piše, da se bo mogel na podlagi tega dogovora blagovni promet med obema državama razvijati popolnoma nemoteno.

Ljubljana v italijanski reviji

Majniška številka rimske revije »Documenti di vita Italiana« je posvečena Ljubljani in novi provinci Italije. Objavila je 40 slik ter lep članek Armanda Brunija, ki naglašja, da je zgodovina Ljubljane slovenska, a da se kažejo italijanski vplivi na kulturno in tudi gospodarsko življenje starega slovenskega mesta že od začetka srednjega veka. Lepe fotografije iz starinske in moderne Ljubljane ter okolice sta prispevala avtor g. Bruni in znani ljubljanski fotograf g. Ante Kornič. V reviji sta tudi po dve sliki kočevskega premogovnika in popravi železniških naprav na progi Logatec—Rakek, ki so jih izvršili italijanski pionirji. Fotografirana je mladina, ki čaka na pregledu pred sanitetno avtokolono, dobre slike pa kažejo tudi življenje na ljubljanskem trgu in v Tivoliju.

Strokovnjaško posnete in izbrane slike so odlična ilustracija članka, ki poudarja, da ima človek od Ljubljane najprej vtis velikega, zelo lepega vrta, potem pa se odkrije med drevjem in zelenjem moderno mesto, ki ima tudi zelo zanimive spomenike in koticke stare kulture.

† Ivan Škarja

V Beogradu je umrl Ivan Škarja, bivši drž. svetnik.

Pokojnik je slovel kot eden naših najboljših juristov, ki se je zlasti izkazal s svojim delom pri bivšem deželnem odboru Kranjskem. Po vojni je bil imenovan za tajnika pri gradbenem ravnateljstvu, nato pa za docenta na ljubljanski univerzi. Brez vsake profekcije, le na podlagi svojih odličnih strokovnih sposobnosti je bil imenovan za člana drž. sveta, kjer je kmalu postal načelnik oddelka. Osebnost je bil nad vse ljubezniv mož, ki si je povsod pridobil simpatije.

Čast njegovemu spominu!

Zadruga pridelovalcev sladkorne pese se je ustanovila

V zadrugi register je bila vpisana Zadruga pridelovalcev sladkorne pese v Ljubljani. Zadruga bo nabavljala svojim članom gospodarske in gospodinske potrebščine in obrtne izdelke vsake vrste, vnovčevala njih pridelke ali izdelke, nabavljala potrebni inventar, sklepala pogodbe z odjemalci sladkorne pese ter zastopala interese pridelovalcev sladkorne pese ter širila strokovno znanje in zadrugo zavest. Poslovni delež znaša 10 dinarjev. Člani upravnega odbora so: Lovro Jevnikar, šolski upravitelj, St. Vid na Dolenskem, Anton Marinček, pos. v Župeči vasi, župnik Alojzij Zupanc v Šmihelu, Jože Šuklje, pos. v Trnovcu pri Metliki in Franc Brulc, župan v Hrušici pri Novem mestu.

Novo tržnice v Ljubljani

bodo dograjene in urejene do jeseni, kjer je po prizadevanju Visokega Komisariata občina prejela toliko cementa, da bo mogla dovršiti gradbena dela in da bodo tudi dela iz umetnega kamna hitreje napredovala. Zaključene so že vse instalacije in končana so tudi kanalizacijska dela. Z lesenimi odri je obdano le še zadnje poslopje pri Zmajskem mostu in zidarji hitijo z ometavanjem stropa nad hodnikom. Znotraj so prostori tržnice že ometani.

Odpovedi stanovanj in lokalov

Ker je še v veljavi zaščita najemnikov stanovanjskih in poslovnih prostorov, je letos dosti manj stanovanjskih odpovedi kakor pa prejšnja leta. Pri okrajnem sodišču v Ljubljani je bilo letos v prvem polletju 645 sodnih stanovanjskih odpovedi, lani pa 1154. Neredno plačevanje najemnin je bilo vzrok 90% vseh sodnih odpovedi. Ostale odpovedi so bile po večini vložene zaradi tega, ker so posestniki potrebovali prostore v svojih hišah za svoje družinske člane.

Denarstvo

Redni nemški državni dohodki (davki, carine in druge davščine) so znašali v davčnem letu 1940/41 27,2 milijarde mark proti 23,5 milijarde mark v prejšnjem računskem letu.

Evropska splošna pozavarovalna družba v Curlihu je dosegla lani 760.528 šv. frankov čistega dobička in bo izplačala od vsake dobitnice 79,79 švic. franka dividende.

Španski fin. minister je dobil od vlade pooblastilo, da izda za 2 milijardi pezeta 4% državnih zadolžnic za kritje letnih državnih dohodkov.

Drugo švedsko obrambno posojilo v višini 500 milijonov švedskih kron je bilo prepisano. Skupno s prvimi obrambnimi posojili v višini 800 milijonov kron ter dveh manjših je dalo švedsko prebivalstvo v poldrugem letu vladi 1,65 milijarde kron sredstev za državno obrambo.

Maščobe in sladkor na nakaznice

Navodila potrošnikom in trgovcem v Ljubljani

Po odredbi Prehranjevalnega zavoda Visokega Komisariata za Ljubljansko pokrajino bodo 16. julija t. l. uvedene živilske nakaznice za porabo hranilnih maščob in sladkorja za naslednjimi mesečnimi obroki: 200 gramov masti, 100 gramov slanine, 100 gramov olja in 700 gramov sladkorja na osebo. Posamezni obroki maščob se po razpoložljivih sredstvih lahko zamenjajo in eventualno nadomestijo z maslom.

Vsak družinski glavar, ki ni pridelovalec maščob, niti nima v zalogi katere koli vrste racioniranih maščob in sladkorja, bo moral za dodelitev navedenih količin prositi občino, kjer stalno prebiva, na obrazcu, ki ga bo dobil pri svojem trgovcu.

Ta, pri trgovcu dobljeni formular prošnje za dodelitev sladkorja in hranilnih maščob morajo upravičeni družinski glavari čitljivo izpolniti v četrtek in petek, dne 3. in 4. julija kar v trgovinah.

Zato vabi mestni preskrbovalni urad vse trgovce na drobno, naj pridejo v sredo 2. julija t. l. v II. nadstropje Mestnega doma od 8. do 13. ure po pravkar omenjene formulacije prošnje za dodelitev sladkorja in hranilnih maščob.

Trgovci morajo vse prošnje, ki so jih izpolnili družinski glavari, urediti po abecednem redu in v

soboto dne 5. julija oddati mestnemu preskrbovalnemu uradu od pol 8. do 13. Vsaka prošnja naj ima v desnem kotu z rdečim svinčnikom čitljivo napisano število družinskih članov.

Mestni preskrbovalni urad bo nato dodelil trgovcem posebne živilske karte za hranilno maščobo in sladkor, potrošniki bodo pa te karte dobili kar neposredno pri svojem trgovcu. Datum razdeljevanja osebnih živilskih nakaznic bo mestni preskrbovalni urad pozneje o pravem času javil.

Civilne zavodske družine (kolegije, zavetišča, bolnišnice, jetnišnice itd.) in javni obrati (lekarne, hoteli, restavracije, gostilne, pensioni, kavarni in podobno) morajo po predhodni izjavi, da nimajo nikakih hranilnih maščob oziroma sladkorja, sporočiti mestnemu preskrbovalnemu uradu do sobote 5. julija svojo potrebo na podlagi povprečnega števila gostov v prejšnjem mesecu. Za to izjavo dobe zavodske družine in lekarne potrebne formulacije v četrtek 3. julija pri mestnem preskrbovalnem uradu, javni gostinski obrati pa pri Združenju gostinskih obratov.

Na podlagi teh izjav oziroma prošenj bo mestni preskrbovalni urad izdal bone, veljavne za ustrežajoči mesec.

Iz italijanske električne industrije

Italijanska električna industrija je morala v preteklem letu premagovati številne težave. Tako je zaradi suše trpela proizvodnja toka v vodnih elektrarnah. Material se je občutno podražil (premog do 50%), zvišale so se delavske mezdne, odjem toka za razsvetljavo (zaradi zatemnitve) je občutno naraščal, dočim pa se je prodaja cenenejšega industrijskega toka povečala. Navzlic tej splošni podražitvi proizvodnih stroškov so vendar dosegle italijanske elektrarne ugodne poslovne uspehe. Tako je dosegla družba Compagnia Imprese Elettriche Liguri in Genovi čisti dobiček 38,84 (lani 38,49) milijona lir. Družba je zvišala delniško glavnico predlani od 400 na 500 milijonov lir, a more navzlic temu izplačati 8,07% (lani 9%) dividende. Ugoden poslovni uspeh je dosegla družba, ker je za 7% zvišala svojo prodajo toka.

Drugo električno velepodjetje Soc. Elettrica Selt-Valdarno v Florenci izkazuje za bilančno leto 1940. aktivni saldo v višini 45,5 milijona lir proti 26,6 milijona lir za šestmesečno bilančno leto 1939. Delniška glavnica družbe znaša pol milijarde lir. Za l. 1940. dobe delničarji 8% dividendo. Število odjemalcev toka družbe se je zvišalo za več ko 15.000.

Pri rimski družbi Unione Esercizi Elettrici se je zvišala proizvodnja toka za 2%, število odjemalcev pa se je dvignilo za 23.632 na 439.000. Čisti dobiček se je v primeri s predlani zvišal od 9,92 na 13,9 milijona lir. Delniška glavnica družbe se je že zvišala od 154 na 214,5 milijona lir, sedaj pa se bo zvišala še za 53,6 milijona lir na 268,12 milijona lir.

Lepe uspehe je dosegla tudi družba Soc. Generale Elettrica della Sicilia v Palermu, ki oskrbuje skoraj vso Sicilijo z električnim tokom. Družba ima obširen stavbeni načrt ter namerava priključiti svoje omrežje na električno omrežje celinske Italije. Med drugim gradi daljnovid čez morško ožino pri Messini. Ta stavbena dela bodo kmalu dovršena. Zaradi suše je sicer padla proizvodnja to-

ka za 10%, vendar pa družba zvišala svoj čisti dobiček od 13,5 na 14,6 milijona lir. Na delniško glavnico, ki je bila zvišana od 210 na 280 milijonov lir, bo družba izplačala 60stotno dividendo.

Družba Soc. Elettrica Sarda v Rimu, ki oskrbuje Sardinijo z električnim tokom in ki ima 150 milijonov lir visoko delniško glavnico, je zvišala svoj čisti dobiček od 6,33 na 7,82 milijona lir. Njena dividenda se je zato letos zvišala od 4 na 5%.

Neizpremenjeno dividendo, namreč 10,28%, bo izplačala letos družba Soc. Emiliana di Esercizi Elettrici v Parmi. Delniška glavnica družbe znaša 91 milijonov lir, njen čisti dobiček lani pa 10,1 milijona lir. Ta družba pripada skupini Edison elektr. družb. Isti družbi pripadajoča družba Officine Elettriche Genovesi je mogla znova spraviti v obrat elektrarno v Molari, ki je bila zaradi porušene jezera razdejana. Družba je lani dosegla 8,38 milijona lir čistega dobička in izplača na 120 milijonov lir delniškega kapitala 6,5% dividende.

Società Meridionale di Elettricità v Neaplu je imela 106,6 (lani 106,7) milijona lir čistega dobička ter bo izplačala 7,4 (lani 7,5) odstotka dividende. Vplačana delniška glavnica znaša 1012,5 milijona lir. Družba je lani proizvela približno 2 milijardi kW električnega toka, kar je znatno več ko prejšnje leto. Število odjemalcev toka se je zvišalo za 102.000 na 1.400.871. V bilanci je označena vsa vrednost vseh naprav in elektrarne s 1568 (lani 1488) milijoni lir. Družba pa ima v načrtu nove investicije.

Doma in po svetu

Italija in Nemčija sta uradno priznale nankinško kitajsko vlado Vangciveja.

Papež je imel na praznik sv. Petra in Pavla po radiu govor na vse katolike sveta. V svojem govoru se je spominjal trpljenja prvih kristijanov, nato pa je govoril o trpljenju, ki danes pritiska svet. Čeprav se krči srce ob misli na to trpljenje, pa se tudi ne sme pozabiti na velikodušno požrtvovalnost in junastvo, ki se rodi iz tega trpljenja. Te velike žrtve ne bodo zaman. Prišla bo ura božja. Prišla bo ura svetega veselja. Prišla bo ura, ko bodo vrnjeni narodom red, pravica in mir. Zlo ne bo zmoglo. Nato je govoril o veliki vlogi Rima. Ob koncu govora je podelil papež vsem vernikom apostolski blagoslov.

Kr. Rimska opera gostuje v Zagrebu, nato pa priredi dve gostovanji tudi v Ljubljani. V torek se je peljalo osebje opere skozi Ljubljano in je bilo na kolodvoru prisrčno pozdravljeno. Posebno so pozdravljali slavnega pevca Benjamina Giglia, ki se je za pozdrav zahvalil s pesmijo »Non ti scordar di me« (Ne pozabi me!). Zanimanje za gostovanje rimske opere je v Ljubljani izredno in so že vse vstopnice za obe predstavi razprodane.

Francoska vlada v Vichju je pretrgala diplomatske odnose s Sovjetsko Rusijo, ker se je prepričala, da razvijajo agenti sovjetske vlade v Franciji varnosti in javnemu redu nevarne akcije.

Nemška ofenziva na vsej 2500 kilometrov dolgi vzhodni fronti se nadaljuje s povečano silovitostjo, ker prihajajo na obeh straneh vedno nove čete v boj. Posebno pri Lucku in Minsku so bili siloviti boji in na vsaki strani je bilo v boju po več tisoč tankov in oklopnih vozil. Nemške čete prodirajo v glavnem v petih velikih skupinah. Prva skupina nemških armad prodira pod poveljstvom generala Falkenhörsta iz Finske proti Murmanskmu, južna skupina pa proti Leningradu. Drugi skupini poveljuje general Reichenau in ta skupina prodira skozi baltiške province proti Leningradu. Ta skupina je dosegla že velike uspehe ter zasedla mesta Kovno, Dvinsk in Libavo. Tudi tretji skupini poveljuje general Reichenau in ta skupina prodira severno od nepreloženih Rakitniških močvirij. Glavni boj je izvajala ta skupina pri Minsku, ki ga je končno tudi zasedla. Minsk je že na starem ruskem ozemlju. Južno od Rakitniških močvirij prodira četrta armada pod poveljstvom generala Kulika. Fronta te armade sega do Karpatov. Glavni cilj te skupine je Kijev in Ukrajina. Lvov je bil od nemških čet te skupine zavzet. Od Karpatov do Črnega morja je peta nemška skupina, ki se bori skupno z romunskimi četami in ki prodira proti Odesi. Te skupini poveljuje general Liszt. Boji niso še nikjer na vseh frontah dosegli svojega viška. Sedaj se bodo kmalu začeli glavni boji ob tako imenovani utrjeni Stalinovi črti.

Nemško prodiranje na vzhodni fronti se uspešno nadaljuje. Nemci prodirajo proti Murmanskmu na skrajnem severu in od Ladoškega jezera proti Leningradu. Nemške čete v Baltiku so zasedle Rigo in se združile s četami, ki so operirale pri Minsku, ki je po nekih vesteh že zavzet. Nemške čete uspešno nadaljujejo tudi prodiranje proti Kijevu.

Predsedstvo romunskega ministrskega sveta sporoča v posebnem razglasu, da je bilo v Jassyju ustreljenih 300 židovskih komunistov, ki so iz stanovanj streljali na nemške in romunske vojake. Prebivalstvo mora v bodoče naznaniti oblastem vsako sumljivo osebo. Kdor tega ne bi storil, bo ustreljen. Ta ostra odredba je bila izdana, ker so spuščali sovjeti s padali v romunsko zaledje vohune in agente.

Vrhovni državni obrambni svet, ki je prevzel vso državno oblast, se je ustanovil v Moskvi. Predsednik tega sveta je Stalin, člani pa so Molotov, Vorosilov, Malenkov in Berija.

Na peviz zagrebskega nadškofa dr. Štepinca so se zbrali v Zagrebu

Mogočna zdravilna moč narave

se se posebno izraža v naravni ROGAŠKI SLATINI

hrvaški škofje, tudi z italijanskega ozemlja. O čem so zborovali, ni znano.

Bohinjski predor bo kmalu očiščen in bo kmalu po njem zopet mogoče promet.

Trgovinska zbornica v Zagrebu je pozvala vse reflektante na židovske trgovine s parfumom in podobnimi predmeti, da ji predložijo nekolokovane prošnje z navedbo svojih osebnih podatkov. Prošnje se mora priložiti potrdilo pristojnega ustaškega urada.

Banjalka se bo v bodoče imenovala samo Luka.

Poštni promet med Hrvatsko in Srbijo je še vedno pretrgan in tudi pogajanja za njegovo obnovo so bila brezuspešna. Zato bo šel poštini promet iz Bolgarske in Turčije na Hrvatsko skozi Madžarsko in Romunijo.

Ustanovitev bolgarske univerze v Skoplju zahteva list »Bolgarsko stopanstvo« (Bolgarsko gospodarstvo).

V Skoplje je prišel drugi vlak Bolgarov, ki se vračajo iz Bolgarske v Južno Srbijo.

Slavni poljski pianist Paderewski je umrl v Newyorku.

Neki japonski inženir je izumil novo umetno volno, ki je izdelana iz 80% beljakovine in 20% fibrina umetnega vlakna. Nova umetna volna, ki se imenuje »kaneprom« je baje trpežnejša od naravne volne, pred katero ima tudi še neke druge prednosti.

»Službeni list

Za Ljubljansko pokrajino« z datumom 28. junija je objavil naslednje naredbe Vis. Komisarija za Ljubljansko pokrajino: Predpise za proizvodnjo in prodajo celuloznega lesa — Naredbo o ustanovitvi izravnalnega sklada za gospodarsko ureditev Ljubljanske pokrajine — Uvedbo kontrolne pristojbine na izvozni les in naredbo o obvezni prijavi žitnega pridelka. (Vse te naredbe smo objavili v prejšnji številki »Trgovskega lista«.)

Gospodarske vesti

V Dardanolah se je nehal ves pomorski promet, ker ob severnem vходу blokirajo vhod v Bospor sovjetske vojne ladje, ob južnem vstopu v Dardanele pa zapirajo vhod v morsko ožino nemške in italijanske podmornice.

Slovaška je sklenila z Dansko trgovinsko pogodbo ter klirinški sporazum. Pogodba je sklenjena na načelu kompenzacij. Ker pa je gospodarska struktura obeh držav precej podobna, ne bo mogla zavzeti njuna medsebojna trgovina poseben razmah.

Zaradi pomanjkanja koruze je na Madžarskem prepovedano uporabljati koruzo, ki je dobra za krmno, za izdelovanje spirita. Ukinjena je tudi določba, da se mora enotni pšenični moki dodajati poleg krompirja tudi 20% koruze. V nekaterih madžarskih krajih je bila racionirana prodaja kruha.

Zetev v Romuniji bo letos po poročilu romunskega kmetijskega ministrstva izredno dobra.

Vsi tobačni proizvodi v Švici so se podražili.

Proizvodnja avtomobilov bodo ameriške tvornice omejile na zahtevo vojnega ministrstva, da se poveča proizvodnja vojnega materiala. Omejitev bo precej znatna ter bo znašala 50 do 60% normalne proizvodnje.

Koliko trgovcev gre na letni dopust in odmor?!

1—2%!! Vsi drugi pa se mučijo in delajo brez ozira na zdravje!

Zato vsaj doma pijte

RADENSKI ZDRAVILNI VRELEC

tistega z rdečimi srci,

našo najboljšo prirodno mineralno vodo. Zdravje in užitek!

barva, plesira in kemično snazi obleke, klobuke itd. Škrobi in svetlelika srajce, ovratnike in manšete. Pere, suši, monga in lika domače perilo

tovarna JOS. REICH

Poljanski nasip 4-6. Selenburgova ul. 8

Telefon št. 22-72.